

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSEG:

Grómon- és Zrinyi-utca sarkán, I-ső emelet.
Hova minden a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.
Kéziratok nem adnak vissza.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. MOLNÁR GYULA.

KIADÓHIVATAL:

Oblát Károly könyvnyomdája Zomborban.
Hova az előfizetéseket és minden a lap anyagi részét illető közlemények intézendők és ezek díját fizetendő. — Hirdetéseket előre fizetendő.

Előfizetési árak: Egész évre 8 ft — Félévre 4 ft — Negyedévre 2 ft.
Nepéntitoknak egész évre 6 ft — Félévre 3 ft — Negyedévre 1.50. — Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik hetenként kétszer:
Vasárnap és esütőrtökön.

Községi jegyzők és a közigazgatás.

I.

A közigazgatás sokat hangoztatott reformja. — ha ugyan igazak a hírek, — a községek kormányzatára kívánja a súlyt fektetni. Itt is az ideje, hogy végre valahára nyílják fel szemök azoknak, kik a törvények előkészítésére befolyással bírnak s valahára gondoljonak ne csak kortesérdekkel, hanem a községbeli lakosság valódi érdekeivel. A községek mai állapota valóban tarthatatlan. Ennek a tarthatatlan állapotnak főoka pedig a tarthatatlan rendszer.

Hogy tehát nagyjából ezen rendszer által teremtett állapot ösmerve legyen, megkíséreljük ezt az alábbi sorokban szelöztetni. Hadd teljen az elfogulatlan olvasó, igazunk van-e, vagy sem.

A mai községi szervezetben a láthatatlan fej, ez a községi jegyző. Ezen hivatal betöltése, hatásköre, és működése képezendő elmékedésünk tárgyát.

Első tárgyjól veszem tehát azon kérdést, hogyan a honnét lép hivatalába a községi jegyző s hogyan gyakorolja felette az ellenőrzési jogot felettes hatósága, vagyis a főszolgabíró?

A bajok kuforrása a jegyzői állás betöltésénél kezdődik. A szerencsétlen alkotásnak mondható 1886: 22 t. cz. 77. §-a a főszolgabíró kezébe tette le a jegyzőknek (választásnak csuolt) kinevezését. Nemzetiségi üzemek meggatlásra teremtették honatyáink e szakaszt s a gyakorlatban ezen szakasz teremtette meg a jegyzői hivatalok elarúsításijogát. Tisztelet a kivételnek! Jól tudjuk, hogy a kulai, apatini és palánka stb. főszolgabírák kivételt képeznek, mert a felügyeletükre bizott állások betöltésénél tisztán a közérdeket tartják szem előtt s piszkos üzérkedésnek még látszatát is kerülük. De nem is beszél a fáma ám semmit ezeknek a dolgairól. Megengedjük, hogy a többi főszolgabírák közt is vannak kivételek. Hanem azért legtöbb járásban nyílt titok, hogy községi jegyzővé csak az lehet, kinek sok

pénze van. Igaz ugyan, hogy ily üzletek nem a piacon kötetnek; ninesenek meghívott tanuk az üzletnél jelen; de azért mégis a piacon beszélnek róluk. Fiatal emberek, sőt gyermekek, kik alig rázták le kezdetleges iskoláik porát, bámulatos gyorsasággal, idegen vidékű s nyelvű községekben egyszerre csak mint jegyzők bukkannak fel. Lassankint ugy ezen jegyzők, közeli rokonságuk egyik-másik tagjának szája megnyílik s eleinte nagy titok leple alatt, később ugy borozás közben elpanaszolják a rejtélyes jegyzőség rugóját. Sőt később a „vérpénz“ mennyisége is kitudódik. Egyéb körülmények is bámulatosan összehangznak. Lám az illető főszolgabíró uri nagy háztartás dacára, vagyontalan léte dacára birtokot vásárol. A megyegyűlésen aztán hivatalosan konstatálják, hogy nem létezik corruptio ezen megyében. Nem ám! Csak tessék aztán figyelemmel kísérni azt a jegyzőt, ki ily módon pénzen szerezte hivatalát. Hisz önként értődik, hogy az ily ember mindenkélt „bánapénzét“ akarja behozni. Ezt pedig másként nem érheti el, mint a lakosság telhetlen fosztogatásával. A hivatalos teendőket odavágja az aljegyző, vagy legtöbbször a 15 ft havifizetéssel dotált községi irnok nyakába. Ő maga a jegyző pedig csak az üzletszerű s hasznot hajtó dolgokat végzi, helyesebben zugirászkodik!

Hát nem megrendítő-e minden gondolkozó emberre, látni, hogy abból a borbélylegényből, elesapott postatisztiból vagy strázsamesterből a főszolgabíró hatalma egyszerre jogtudóssá avatott jegyző, hogyan rendezi a községi lakosság annyiszor életbevágó jogviszonyait. Bizony nagyon felesleges a jogtudori és ügyvédi oklevél megszerzéséért annyit költeni és fáradni, mikor az a községi jegyző, kinek összes jogtudománya nagyobbérszt egy üres blanquetta (rendesen rozsz) kitöltésében öszpontosul, majdnem ugyanazt a hatáskört tölti be, mint az ügyvédi oklevél tulajdonosa.

Azon pedig éppenséggel nem szabad csudálkozni, hogy az a 3000 ft állandó fizetéssel (ez a tulajdonképi mellékjövedelem) s a másik 3000 ft mellékjövedelem-

mel, (ez a tulajdonképi fix jövedelem) ellátott gyermekjegyző verszemet kap s fokozódik benne a pénzvágy. Az a kir. táblai bíró már élete alkonyán jut alig 3000 frtra tehető fizetésre. Az a községi jegyző pedig, ki mindent, csak hivatalos teendőt nem végez, ez kétszer akkora jövedelemmel bír. Hány kitünő képzettségű és jellemű, azonban az egyenlőten verseny mellett háttérbe szorított ügyvéd halásan fogadná a biztos jövedelmű jegyzői lakot békés otthonául, hol most — kevés kivételkel — pályatvesztett s gyakran elzüllött existenciáit uraskodnak! Ujabbán hangoztatni kezdik a jegyzői tanfolyamok szükségét, hol a többi sok tantárgy között a jogi tanfolyam legtöbb tárgya is előadatlak. Ez annyi lenne, mint a jogi szakoktatással parallell tanfolyamot állítani. Töröljék el a községi jegyzők zugirászkodását s megszűnik a jegyzői tanfolyam szükség. Kössék a jegyzői állást magasb qualificatio feltételéhez; vonják szűkebb körre teendőit; rendezzék fizetéseiket s különösen és legfőképp vegyék ki kinevezésük jogát a főszolgabírák kezéből s kész a reform.

A jegyzők választása s a főszolgabírák által feleltük gyakorolt ellenőrzési jog, egyaránt ure s komédia. Ott van Temes megye példája! Az alispán erélye volt szükséges, hogy lehessen tisztítani és seperi! Hát Bacs megyében? Volt-e egyetlen, bármily flagrans eset, melyben a főszolgabíró felügyeleti jogát gyakorolta volna? Ott a volt bajmoki jegyző esete, a szabadkai kir. törvényték be sem várva a megyei ólomlábú fegyelmi hatóság intézkedését, itelt felette. Ott a sztanisiesi hirhed esetek sorozata, — postaközegeknek kellett kikaparni. Ott a bikityi, kernyajai, déronyai s isten tudná mennyi esetek láczolata. Büszkén állította alispán ur a legutóbbi megyei közgyűlésen, hogy ime 33 jegyzőt függesztett fel. De elfelejtette hozzátenni, hogy egyetlenegy esetben sem az illetékes főszolgabíró, de mindig idegen személy vagy hatóság fellépése eredményezte a felfüggesztést. Egyszóval a főszolgabíró felügyeleti joga saját protegálja fölött annyit se ér, mint az írott malaszt.

(Folyt. köv.)

A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

Egér-határozat.

Egy kamrába gyűlték össze
Tanácskozni az egerek.
S határozat hozott, hogy
Ezután kárt ne tegyenek,
Hanem kiki csak a jogos
Keresményét rágiésslja.
Az emberi háztartásban
Nem lesz szükség a maeszkára,
Mi nekünk is haszon, ámbár
Mellékes itt az a holmi,
Mort az erényt — tetszik tudni —
Magáért kell gyakorolnunk.
— S a jegyzőjük pennáit im
A tintába belemártja.
Hogy leírja . . . Szakácsné jön
Sebbel — lobbal a kamrába,
Kosárkát hoz s kimegy mindjárt,
Azok elsőbb szűftatának,
Aztán visszaosonnak mind
S nekiesnek a kosárnak.

Révész Ernő.

Adomák.

Multunk hibái.

„Lét — terhet“ nyögdel rajtuk a poéta
S versel szünetlen, érez is tán néha,
Más elmereng magában és titokban
Felsőhajt: kritikus, de nagy számár voltam!

Egy tárgyaló — teremben.

Az igazság képviselve itt van.
Ott a szobra Themis istennőnek.
No és a kik képviselve vannak,
Személyesen azok el nem jönnek.

Egy fiskálisról.

Csánján bánsz az emberdeddel
Okoskodván így ni:
Meg nem nyúzom, mivel többször
Mégakarom nyírni.

Révész Ernő.

Az úrfi.

Morogi úr épen csibukjára akart gyujtani, hogy délután pihenőjét pipaszó mellett tölthesse a kandalló közelében, midőn fiatal felesége rettentés lármával benyit a jámbor öreg ur pipatoriumába és emigy kezé szónoklatát:

— Hallod-e öreg, azt már el nem tűrhetem.

Képzeld csak, az a gyalázatos leány már megint eltört egy poharat. Ha sokáig lesz a házukban — még koldussá tesz bennünket. Soha olyan ügyetlen teremtést. Vagy készakarva teszi?! Oh bizonyos, hogy készakarva, mert tudja, hogy te ugyanis elnézed neki . . .

— No, már azt kikérem magamnak, — édes fiam, hogy ilyennel vádolj. En még soha sem néztem el neki semmit, és ha parancsolod . . .

— Oh igen, parancsolom, követem, hogy közbelépj. En magam gyöngye vagyok! Eredj és fizesd ki a bérét, hogy azonnal elhagyja a házat. Más cselédet veszek, rögtön, azonnal . . .

— De édes Teréz, most annyira fel vagy hevülve, hogy a hideg levegő odakint megárdhatna . . .

— Ah, talán azt akarod, hogy itthon a méreg emészen meg; mit törödnél te vele? Vennél új feleséget, csak új cselédet nem akarsz venni, oh érem . . . (sir) . . .

Persze, hogy Morogi uramnak egyéb sem kellett ennél több. Hítvese könnyei úgy megindították jámbor szívét, hogy azonnal kirohant a konyhába, és hogy felútt kedélyállapota a család előtt teljesen elrettenőnek látszassék, annyira hátratarolta a vérvörös házi sapkáját, hogy kopasz fejének háromnegyedrészé ki-látszott.

Mialatt Morogi úr a cselédet alaposan megszapulta, és bérét azonnal távozásra való felhívása mellett kifizette, a derek háziasszony magára vette a legszebb utcazi tolettjét és elsiettet a cselédszerző intézetbe.

Ott csaknem megakadt a szeme egy leányon, a ki nem volt se szép, se csunya, se öreg, se fiatal, szóval olyan teremtés, a ki hidegen hagyja a férfiakat, és csak arra vól, hogy szolgál teendőket végezzen ez emberiségnek.

Miután havibér tekintetében a megállapodás létrejött, Moroginé a leány szívbéli ügyei iránt kezdett érdeklődni.

— Hát kedvese van-e? kérdé furkésző pillantást vetve a leányra.

— A' vóna, kérem alásan, de haragban vagyok.

— Annál jobb, jegyzé meg a nag' sága, gombház, ha leszakad lesz mas.

Oh, kérem nagysága én azt mondom, csak asztalos volt és mégis ő lett hűtelen . . .

— Vigasztalódjék Őrszi, — szolt a nagysága nyájasan. Szomszédáságunkban olyan szép legény lakik, hogy menten beleszeret, ha látja.

— Az új szobaleány kissé elpirult; érezte, hogy tiltakoznia kellene, de nem volt elég ereje hozzá.

Másnap Őrszi új helyre lépett, és alig, hogy az első

A kisdedovárról.

„Földerde a kivánt nap.” — — — —
ARANY.

Közoktatásunk böles vezetőjének hatalmas alkotása a Ház asztalán fekszik. Korszakalkotó nap lesz az, melyen a kisdedovárról szóló törvényjavaslat fölött a haza atyjainak vitája megindul. Gr. Csáky Albinak hazánk fejlődésére ezen messze kiható első műve igazán örömmel töltheti el keblünket, mert benne garanciáit látjuk azon egyszerű programnak, melyet a jeles vezér tározójának átvételé alkalmával maga elé tűzött, illetőleg megállapított és hangoztatott.

Büszkén és megnyugvással tekintünk a jövőbe, mert közoktatásügyi miniszterünk működéséből Eötvösünk alkotó szellemét látjuk kisugározni; mert minden jel oda mutat, hogy elérkezett az a „jobb kor, mely után buzgó imádság epedez százazrek ajakán.”

Közoktatási miniszterünk, ki rövid működése alatt már oly sok jelét adta annak, hogy feladatának biztos tudatában van, valóban hatalmasabb tényező, mint a kisdedovárról szóló törvény, nemzetiségünk fejlesztésére, sehol sem teremthetett volna, mint a közoktatásnak éppen ezen rétegében.

Igaz ugyan, hogy még igen sok javítani, pótolni és alkotni való van közoktatásunk minden rétegében; de elhanyagolva, figyelmen kívül hagyva hazánkban semmi sem volt oly mértékben, mint a kisdedek nevelése.

Hiába utazgat szegény P. Szathmáry Károly „Az emberi nem művelődés történelmével,” hiába írja tele a „Nemzet”-et, „Utszéli levelei”-vel, a kisdedovárs csak nem akar hazánkban megotthonosodni.

Hiszzen Kulán 9—10,000 lakos nem a k a r egy ovoidat fenntartani. Mondom, nem akar, mert hiszen képesség hiányáról itt szó sem lehet. Egy olyan község, mely egy 270,000 frtos takarékpénztár, majd még ísmét egy 10,000 frtos szövetkezet bukását képes elviselni, tán egy ezer forint évi szükséglettel bíró ovoidát is fenntarthatja; pedig ennek az ovoidának még annyi sem kellene és mégis úgy hirtik, hogy a diszes ovoida januárban bezáródik, mert nincs annyi jövedelme sem, hogy az ovoidát fizethetnék, annál kevésbé jut majd fűteni valóra.

Ebből is kitűnik, hogy mily égető szüksége van már hazánkban is egy a kisdedovárs rendező törvényre, hát még, ha tekintetbe vesszük azon fontos missiót, melyet az ovoida betölt!

És gr. Csáky kitűnő tapintattal első pillanatra belátta, hogy csakugyan igaz az, amit Jókai mondott, hogy: „Magyarország mégégször el kell foglalni és ez a feladat a néptanítókra (népnevelőkre) vár.”

Közoktatásügyi kormányunk tehát, első sorban is a nép felé fordítva figyelmét és nagybecsű alkotásainak sorozatát a népoktatási intézetek legalsóbb rétegénél kezdte meg.

Üdvözöljük tehát közoktatási reformját szívünk egész melegevel, lelkünk minden erejével, és „égve honért, bizony nézzen előre szemünk!”

Midőn azonban a kisdedovárról szóló törvény meghozása fölött ezen örömlünknek kifejezést adtunk, egy fekete betűnk föl lelki szemünk előtt társadalmi életünkben, melyet a legnagyobb öröm se képes el-

bevásárlási utat megtette a szomszédos boltoshoz, már utjába botlott egy fiatal ember, ki olyan csabítóan tekintett szemek közé, hogy a leány az egyszerű tekintetre is majdnem kelére borult. A fiatal ember észrevette a benyomást, és megszólította a szobaleányt.

Egyik szó a másikat vonta maga után, míg végre a két lény teljesen megértette egymást és Őrsi boldognak érezte magát, hogy ilyen pompás kedvesre tehetett szert.

A fiatal ember el is kezdett járni a házhoz, melynek mindenapos vendége lett. Rendesen akkor állított be, midőn Morogi ur hazuról elment, és miután a családnek éppen e látogatás alkalmával akadt legtöbb dolga, a fiatal ember, nehogy elunja magát, a nagysága szobájába ment és ott töltötte idejét.

A leánynak sejtelme sem volt, hogy a fiatal ember mivel tölti idejét a szobában, és ha véletlen rá nem vezet, talán még maig is azt hiszi, hogy kedvese csak ő róla álmodozik, hogy az egyedülült sivar perceit elviselhetővé tegye. Pedig hát könnyű lett volna meggyőződnie az ellenkezőről, ha váratlanul benyitott volna a nagysága szobájába, mint a hogy azt egyszerű Morogi ur tette, a ki szokatlan időben a kávéházból hazarohant, hogy feleségével közölje azt az ő örömdetes hírt, hogy legjobb barátjának és tarokkpartnerének felesége egy helybeli zongoratanárral megszokott.

Morogi ur kopogtatás nélkül lépett felesége szobájába és ez indiszkrétusának meg is adta az árat. A kép, mely szemek elé tárult, szörnyen meglepte őt, mert ő hitt felesége hűségében és álmanban sem sejtette, hogy így családás érheti.

Az Őrsi imádóját látta hitvese oldalán, szerelmi valómással az ajkán, ölelésre készülő karokkal.

A helyzet minden kétségét kizárt, annyira, hogy Morogi ur láttára az asszonyka elsikoltotta magát. A zajra a szobaleány is megjelent, és mikor hallotta, hogy miről van szó, csakhamar ő is átlatolt a szótán. A fiatal ember, kit Moroginé maga ajánlt, csak ürügyül használta a szobaleányt, hogy annál kényelmesebben udvarolhasson a nagyságának.

rólni, és amelyre nemcsak ezen törvényjavaslat céljának előmozdítása érdekében, — hanem a társadalom erkölcsiségének emelése érdekében is, rámutatni erkölcsi kötelességünknek tartjuk.

Mert ennek a bajnak forása ott van, a társadalom erkölcsi világában.

Præcedens esetekből, melyek akárhol is megtörténhetnek és tényleg (habár ritkán) meg is történnek, vonhatjuk le a consequentiát.

Csak nemrég kísértünk közösgünkben egy fiatal asszonyt a sírba. Gyermekegységben halt meg. A temetés részt vett nagyszámú közösgnek körében a szülésznő ellen erős zúgolódás támadt. Egyes nyilatkozatok voltak hallhatók, hogy ez lett volna a 8-ik gyermekégyás, ki az illető szülésznő segédkezése mellett halt meg.

Mennyi igaz e dolgokból, kiutáni e soroknál ezéljük nem lehet. Tény, hogy azon szülésznő a tavaszszal egy hasonló eset miatt vizsgálati fogságban volt; tény, hogy onnan hamarosan megszabadult és zavartalanul folytatta mesterségét.

E sorok irójának szomszédágában is működött egy földművesgazda neje. Az újszülött harmadnapra meghalt, az anya is már élet-halál között lebegett és csak a leggondosabb, — bár kezőn-igénybe vett orvos; kezelések közzé nem maradt.

Hogy az illető szülők egyetértenek-e, vagy plane: kívánják-e az ilyenforma szülésznői segédkezést, arra nemhogy kitérjünk; de még gondolni sem merek az érdemes olvasó azonban már a mondottakból kitálatlhatja, hogy ezen fekete folt társadalmunk erkölcsi világában: a gyermekvesztés.

Ne szögyeljük és ne féljünk kimondani a súlyos vádat, hogy társadalmunkban az emberirtásnak ez az ördöge is nagyban új mesterségét.

Hogy a gondatlanság vagy a szándékosság segédkezik-e neki a közreműködők részéről, az meentségül, tel nem hozható. A szigorú intézkedések mindennek elejét vehetik; de azok elmaradnak: vajjon meglesz-e a kisdedovársról szóló törvénynek a kivánt ezéja? —

Önkénytelenül is a IV. egyetemes tanitógyűlésen lefolyt tanácskozásból jut egy részlet az eszembe.

Midőn a magyar nyelv tanításáról folyt a disputa, Szántóné Hahn Róza urhölgy, a szabadkai tanitónőképző intézet mintá tanitónője, azon igen alapos észrevételtette, hogy a magyar nyelvképzés már az ovoidában vegye kezdetét és a helyes kiejtésre, a nyelvbéli tisztaságra már ott nagy gond fordítassék.

Szántó Ede né, igen t. barátinnal észrevétele az egyetemes tanitógyűlés által csakugyan elfogadott és a javaslatba felvétezt, ami csak azt bizonyítja, hogy az egyetemes tanitógyűlés is azon álláspontra helyezkedett, amit ez az észrevétel is jelezni akart, hogy t. i. a népoktatásügy egyes intézményei nem képeznek különálló, teljesen befejezett egészeket, hanem azok, miként a láncszemek, szorosan egymáshoz fűződnek.

Ott vagyunk ma már hál Istennek, hogy a népiskola az ovoidára támaszkodhatik.

Amint a középiskolák megvárják a népiskolától, hogy ez nekik alkalmas emberanyagot szolgáltatson a továbbképzésre, ugy ma holnap a népiskola jogosan megkövetelheti az ovoidától hogy ez neki a gyermekeket az elemi képzésre előkészítse.

Hogy hogyan történjék ez, azt már a törvényjavaslat határozza meg, tény azonban az, hogy a törvényjavaslat, illetőleg törvény életbe léptése által a népiskola az ovoidákban fogja támasztát keresni, mert hisz a szülőknek első nevelői és oktatói feladatát ezek vállallják magukra; de hol keresse majd azt az ovoida?

A társadalom erkölcsi erejében.

Szükségesnek tartanok tehát akkor, midőn így fontos törvényjavaslat, mint a kisdedovársról szóló, életbe léptetését üdvözöljük, az intézkedéseket egy fokkal alább is hathatosnak megkezdeni. Ez pedig nem egyéb, mint az orvosoknak szigorú ellenőrzése a szülésznők fölött. Persze, ha kötelező polgári házasság behozatala és a vadházasság megszüntetése még azon intézkedések keretében foglaltatnék, az csak örömmel tölthetné el minden igazán érző honfi keblét!

„Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs.”
Zsoldos.

Országgyűlési napló.

— nov. 10-én. — A pénzügyminiszterium költségvetése. Előadó Hegedűs Sándor beszéde után Gaál Jenő szólott fel és hosszasan beszélt a szeszadóról és az italmérséi jövedékről. Utána Veress József beszélt a fogyasztási és italmérséi adók kivétele és behajtása körül való méltatlanságokról, br. Andreánsky Gábor pedig a kisebb fizetésű állami tisztviselő helyzetéről beszélt. Ezután Wekerle miniszter felelt a hozzá intézett kérdésekre. Utána Vadnay Andor a pénzügyi fogalmazók szaporítását kifogásolta, még beszélt Csátré és Szendrey Gerzson, akik egy esomó adóbejáratú visszajelölő referáltak. Wekerle pénzügyminiszter újabb nyilatkozatát után még beszélt: Vally Árpád, Simonffy és Linder György. Ekkor az általános vita véget ért.

— nov. 11-én. — A pénzügyminiszterium költségvetése le van tárgyalva. Egyik-másik kérdés körül és különösen a söradó tételénél, élénk felszólalások voltak. A tárgyalás során Wekerle miniszter számos közösgök nyilatkozatát tel. Felszólaltak: Leszkó István, Cárer Akos, Veress József, György Endre, Kaas Ivor, Irányi Dániel, Horánsky Nándor, Ugron Gábor, Csánády Sándor, Beóthy Akos, Vally Árpád, Petrich Ferencz, Almásy Sándor,

Isaák Dezso, Bornáth Béla, Wittmann János, kik mind a pénzügyminiszterhez intéztek kérdéseket, melyekre Wekerle felelt is.

— nov. 12-én. — A kereskedelmi miniszterium költségvetésének tárgyalása Baross Gábor díszbeszédje napja volt. Olyan osztalán és az ellenék részéről is általános elismerésben még nem részesült magyar miniszter, mint most. Az ellenék szónokok egymastan fejezték ki elismerésüket a kereskedelmi miniszter nagy tehetségei reformjának kétségtelen sikerrei és törekvésének nemes és hazafias szellem iránt. Ez mutatja, hogy az ellenékek ninesen meg a minden áron való opponálás ingere, hanem őszinte elismeréssel hajlik meg a valódi érdem előtt. Először Daranyi Ignaz nem előadó beszélt, ajánlva a költségvetés elfogadását. Ezután Kaas Ivor br. szólott fel s nagyobb szónoklatában lelkesulten méltatta a kereskedelmi miniszter érdemeit és kereskedelmi politikájának sikerét. Utána következett Tórs Kálmán, ki az egész ház osztalán figyelmét mellet többek közt az önálló vánterület elonyéit fejtegetve, annak megteremtésére szólította tel a minisztert. Beszéltek még ezután Madarász József, Vally Árpád és Almásy Sándor, kik különösen az utazók jényelmenek érdekében és a vasuti tisztviselő helyzetének javítás iránt ajánlottak újítást a miniszter figyelmébe. Még Szendrey Gerzson adott elő néhány panaszt, mire fölött Baross Gábor és a ház általános figyelmé mellett mondta el helyeslések által többség megszaktított beszédét. Szónoklatában a nála megszokott világossággal fejtette ki a reformok főbb alapelveit, a melyek kellő áttekintést nyújtanak az ügyek állásáról. Utána még Irányi Dániel szólott fel s hangsúlyozta azt a követelést, hogy a reformjavaslatok terjesztésének a törvényhozás elé. Baross miniszter néhány észrevétele után a vita véget ért és a ház a költségvetés első tételét megszavazta.

— nov. 13-án A kereskedelmi tárca költségvetésének elővezetői megkezdtek a földmivelségi budget tárgyalását. Első szónok volt Harkányi Prigyes, ki az ősrák-magyar-államvasut-társaság vedelmére szólott fel. Ezután még Kun Miklós a komáromi Dunaváshid érdekében intézett kérdést a miniszterhez, mire Baross rövid megnyugtató válasza után következett a földmivelségi budget tárgyalása. Dániel Ernő előadó beszéde után Szalay Imre szólott fel s több fontos kérdésre hívta fel a miniszter figyelmét. Utána még Vally Árpád a hazai földmivelséi érdekeit fejtegette s ezeknek erélyes támogatását sürgette. Erna Bethlen Andráz gr. állott fel és több helyen helyeslésekkel felbeszaktított beszéde után Károlyi Sándor gr. és Bernáth Béla szólaltak fel, kik a szőlőtermelésről beszélték. A tárgyalást folytatták.

Megyei s helyi hírek.

* Hymen, Dr. Nemes Sándor újvidéki ügyvéd mult hó 27-én vezette oltárhoz özv. Schlossberger Györgyné leányát Ella kisaszonny. — Huzer Gerzson újvidéki könyveskerék előjegyezte özv. Kurtz Alojzina szül. Ort Amália úrnőt Budapestről.

* Hymen, Weber Károly zentai börtönkerékű jegyet váltott Deutsch Szerena kisaszonny Székeshérvárdól.

* Hymen, Grünberger Mór szegedi m. kir. államasvati hivatalnok előjegyezte Fischl Erna kisaszonny Bajárról.

* Kiténtetés. Ó Felsőégy újvidéki város polgármesterének Péter Popovits Istvának a kir. tanácsos címet adományozta.

* A „zombori népköri iparos dalárda” f. évi november hó 29-én azaz szombaton, a fűtézkabán levő Bikarfély új sörözőnek és tánciskola helyiségében egy zongora alap beszerzésének javára, Katalin-napi dal- és táncestélyt rendez, melyre a műsor legközelebb szűkülötik.

* Kikeresztekkedés. A zentai casinó egyelőt egykori pénzére Deutsch János a napokban tért ki a mózes vallásból a kath. hitre. A kikeresztekkedési szertartást Appel Ede esp. plébános vezette.

* Járvány. A helyben járvány szórán fellépett vörheny és ronesoló torokból miatt az összes elemi iskolák bezártak.

* Jegyzőválasztás. Hódshighon, az elhunyt Dux Károly jegyző helyébe Szendly István, eddigi helyettesét választották meg.

* Választás. E hó 17-ére lesz Csantavéren a közs. képviselő választás. Választási elnökök Dr. Bekéfy Károly és Tiborfy Kálmán.

* Áthelyezés. Az óbecsei kaplán helyébe, ki Baracska, helyettesítet át, Sándor József bezdani kaplán nevezetett ki.

* Hymen, Soffer Béla zombori m. kir. adótitest jegyzőt váltott Megyery Etelka kisaszonnyal, Stein Bernát jankovici lakos előjegyezte Schulhoff Laura kisaszonny Budapestről.

* Gyászír. Schindler János nádalyi jegyző egyetlen leánya, ki csak a mult évben esküdt meg egy banjalukai hivatalnokkal rövid szenvedés után, elhunyt.

* Esküvés. Stanties Jakab szabadkai lakos oltárhoz vezető Matovics György leányát Lizikét, Kuntics Lázó megesküdtöt Pazits István leányával Máriával, Szabadkáról.

* Gyilkosság. Gruits György szablai lakos agyonütötte szomszédját Kovács Györgyöt. Tetett borszűből követelte el.

* Táncegyaloman. Zentán e hó 23-án Párkas Orbán vendég-lőjében a zentai iparos ifjak egylete zártkörű táncgyalman rendez.

* Öngyilkosság kísérlet. A f. hó 1-én elhunyt Stok Jenő t. becseli állatorvos neje, ki csak egy éve hogy megesküdtötte vele, azt annyira szívére vette, hogy e hó 7-én a Tiszába ugrott, honnan azonban a parton állóknak sikerült nagy nehezen kimenteni és több órai élesztés után, életre hozni.

* Földadás. Rigyeza, Sándor, Baracska községében és az ehhez tartozó gyurtyi pusztán a szarvasmarhák és sertések között járványosan uruldoztott száj és körömfájás megszűnővén, azok a zárlat alól feloldattak.

* Hirtelen halál. F. hó 11-én éjjel Mihelics Péter szőlőjében lakodalmot volt, hol többek közt ott volt Mihalek Mihály helybeli cserepező is. Rosszul érezvén azonban magát haza ment de a korház előtt öszerezőtt és meghalt.

* Körözés. Kálmár Istváné szül. Kécskeméti Kovács Verona okirathamissal vádolt eseléd körözését a szabadkai kir. törvényszék erendelte s felléjva a hatóságokat, hogy nevezett feltalálás esetén a legközelebbi kir. ügyészséghez kísérjék.

* Halálozás. Páv József, zstánisai tanító e hó 7-án 68 éves korában meghalt.

* **A kulai rablógyilkosság.** 1888. évi okt. 5-én Fürst Lipót kulai trafikos Varga Mihály nevű kecsisa Zomborba indult, hogy dohányt vásároljon. Az országútban azonban megölik és a nála volt 977 ft 91 kr. készpénzt elrabolva, elszöktek. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy a tettesek Lukács Nikola és testvérei Jozsa. A testvéreknél tartott házmótosai alkalmával Nikola ágyba ban 150 ft találtak két bankjegyet, melyekben Fürst a kecsisának átadott bankjegyeket ismert fel. Vádlottak azonban mindent tagadnak. A kir. ügyész a vádlottak elítélését kéri. A törvényszék azonban bizonyítékok hiányában Lukács József szabadlábra helyezte, míg Mikolát a fogházba kísértette, hátralevő 3 évfegyházbüntetésnek kitöltése végett.

* **Hymen.** E hó 9-én vezette előtérbe Sisztyés Zsarkó d.-sz.-i-róni tanító Teradovits Jelka kisasszony. Szilágyi Mladen g. k. tanító megesküdt Buzadists Paulina kisasszonnyal.

* **Járvány.** Verusits pusztán a vörheny és roneselő toroklob járványserűden lépett fel. Ennek dacára az ottani iskolák bezárásáraól nines intézkedés téve.

* **Artézi kutak.** Zentán a három artézi kut mellé még 6 különböző helyen akar a tónás 6 artézi kutat felállítani, a mi nem is utóznok sok nehézségre, mivel Zentán a talaj oly jó, hogy 50-60 méter mélységből már felszökik a víz.

* **Járvány.** A száj és köröm fájás Csonoplyán is fellépett, a mi néhány hét múlva leendő vásárunkra nézve igen kedvezőtlen.

* **Megjelent a "Páztóltó Utmutatások" című, a községi hatóságok, előjárók, jegyzők s főzoltó-parancsnokok számára Bemer Szilárd által összeállított mű.**

* **Verekezés.** Újvidéken e hó 9-én 12 részeg szerb legény az utcán 2 rendőrt, kik őrájraton voltak, megtámadott és úgy összeszurkálták, hogy a két rendőr most a korbáczban fekszik. A legények fogva vannak.

* **A színház köréből.** Vasárnap „Viola” énekes népszimfő báró Eötvös „A falugyógyító” című regénye után; a cimszerepben Egy Kálmán. Hétfőn „Aitner Ilka” a jutalomjátékul: „Deborah”; Mosehalt nagyhatalmú szimfő, melyben a társulat a tehetséges tagjának bő alkalma nyílik drámai képességének minden előnyét csillogtatni; a darab folyamán Csátr Győző és a karszemélyzet előadja az „Imadalt”; a „Nabukodonozó” című operából, és a jutalmazandó iránti szívességéből az előadásban Deréki is szerepet vállalt. Kedden „Parisi János” Szentpéteri énekes vigjátka; szerdán „A szép Helena” Offenbach operettje a cimszerepben Vida Etelkával; esütörökön itt először „Az apók” Gabányi legújabb vigjátka melyben élénk menete és mulatózó helyzetével egya a nemzeti színházban folyton nagy tetszés mellett adatik. Szombatra pedig „Patiniczára” készülnek, melyben az egész operette személyzet részt vesz.

* **Vigyáznl kell,** nehogy hamis svajci labdacsokat kapjunk! Teremi. (Kisküküllő.) Tekintetes úr! A Brand Richard győgyezérsz svajci labdacsoit — 4 doboz — megkaptam, s mondhatom, hogy azok kitűnő szolgálatot tettek gyakori feljárásiban u. n. migrében szenvedő nőmnek. Mintegy 1 1/2 évig használtam igen jó házi szerel, a labdacsokat csakugyan ezelt is ért. A svajci labdacso folytonos használatával egészségünket fontartadjuk, s ezért én a svajci labdacsokat (egy doboz ára 70 kr.) a győgyezérszárban mindenkinek legjobb akaratból ajánlom, bár minden háztartásban magyrola! Tisztelettel Bradzilik Antal n. ralmi kertész. Mivel Magyarországnak Brandt Richard győgyezérsz svajci labdacsoinak sokféle utánzatát léteznek, a valódi felismerhetése végett gondosan meg kell nézni, hogy mindenk dobozon, rajta van-e a védőjegy: egy fehér kereszt vöröz mezőben s Brandt Richard névalírása.

POLITIKAI HIREK.

* **A miniszterelnök nyilatkozata Bácsmegyéről.** Lapunk múlt számban közöltük azt Ugron Gábor beszédét s a miniszterelnök válaszát. E beszéd az „Egyetértés” bővített át szóról-szóra, — a miről mindenki meggyőződéseszeréhet. Ezzel szemben leaptünk a „Bácska” azzal vádol, hogy mi a miniszterelnök beszédéből kihagytuk azt, a mi annak lényegét képezi, s jónak látja azt a „lényeg”-et közölni. Ime a „Bácska” idézete:

„Felhozza a képviselő ur Bácsmegyét s utal arra, hogy ott is mekkora a korrupcio. Amde vajjon az, hogy az esetek egymásután felderítettek, megvizsgáltak s a bűnösök megbüntetettek, részben pedig hivatalukból elmozdítottak, azt mutatja-e, hogy a kormány palástolni akarja a korrupciót? Eppen az ellenkezőjét mutatja ez. Felhozza a képviselő ur hogy a kormány egy közöge Bácsmegyében nily nyilatkozatot tett. Azt ér. ház, hogy valaki korrupciót és a központban lakik, nem lehet több elvenni azt a jogot, hogy részt vegyen a megyei bizottsági üléseken és ott kifejeze véleményét. De már formájánál fogva is teljesen ki van zárva, hogy egy korrupciós elnök nyilatkozzon, ha ott, mint bizottsági tag jelenik meg, azért, mert korrupciós elnök a kormány nevében tett nyilatkozatnak tekintésék. Ez sem formájánál nem lehetőségek, sem speciális esetben nem történt meg. Ezért határozottan kijelentem hogy a kormány sem Bácsmegyében, sem pedig — sajnos — egyebütt is, nagy mértékben előfordult visszaélések et palástolni sohasem akarta és hogy ama megyei üléseket, kik a korrupció felderítésére mindent megtettek, a belügyminiszterium, valamint minden más megyében, ugy itt is csak addig fogja partolni, míg kötelességüknek teljes szigorral és lelkesemtséggel felelnek meg.”

Hogy vajlon van-e általunk idézett s a „Bácska” által közölt nyilatkozat között lényeges különbség: annak megítélését a közönségre bizzuk. Annyi bizonyos, hogy a mit Korbay és Rohonyi nyílt közgyűlésen rágalomnak nyilvánítottak, azt a miniszterelnök beismerte, mondván, hogy: „a kormány sem Bácsmegyében sem pedig — sajnos — egyebütt is nagy mértékben előfordult visszaéléseket palástolni sohasem akarta.”

A mi a „Bácska” magyarázatát illeti Grómon nyilatkozatáról szemben, utalunk a 81-ik számban közöltekre s idézzük itt Grómon szavait a „Bácska” után: „Innen van hogy nemcsak a nagy közönség szereteté, tiszteletét és háliját, hanem a magas kormány bizalmát és elismerését kívánja és azt, — ha a föltétlen bizalom még növelhető maga iránt napról-napra fokozza.”

Ezt a beszédet Grómon nem mint megbízottsági tag, hanem mint államtitkár mondotta, a minék eklatáns bizonyítéka az, hogy a megyei főispán őt a közgyűlés megnyitása előtt így megszólított: „Mertóságos államtitkár úr!”

Már most, — ha egy államtitkár valakét nyilvános közgyűlésben a „kormány bizalmáról” biztosít, ha kiemeli, hogy „a föltétlen bizalmat maga iránt napról-napra fokozza,” akkor e nyilatkozatot úgy tekinteni, mint „egyenl” nezelet, melyhez a kormánynak semmi köze nines; legalább is a farsz. dolog. Egyébiránt ne vitassuk azt, a mi lényegében, hogy t. i. szavaival Grómon a kormány, vagy a saját nevében bizalmat. Tapintunk a dolog eleve. Igaz-e az, a mit a „Z. és V.” egy évűző óta folyton hirdet, hogy itt nagymérvű visszaélések fordulnak elő? A miniszterelnök a vármegyei közgyűlésen azon „egyhangelg” hozott határozatát, melylyel

a megyei országos lapok „ortvadására” „disztruzicziójára” szemébe-czó hajhászta stb. visszatartatott, — egyenesen d-savaráta. kimondván, hogy itt igenis „nagymértékben fordultak elő visszaélések.”

Tehát a „Z. és V.” nem tudott, nem mondott valótlant, s ha maga a kormányelnök nagymérvűnek jelzi az itteni visszaéléseket, reméljük, senki se fogja azokat bagatellálni. Már most — kérdjük, — miként jutottak volna ezek a nagymérvű visszaélések napvilágra, ha a „Z. és V.” nem létezik? Hiszen egy eklatáns példa meggyőzte a megye közönségét arról, hogy a „Z. és V.” egyedül áll a szökönadás terén. Utalunk arra a hirdet megyei közgyűlésre, a melyen Rohonyi „közállapotainkban fellelmerhetetlen fokozatos javulást konstata” s e „nyilvánló eredményekből” következtet „a megelőző okra: a becsületes munkára.”

Erre a berzenkedő önteltésre a megyei bizottsági tagok hozl senki se rekedt:” holott Szapáry gr. a parlamentben a nagymérvű visszaéléseket konstatait.

Ha a „Z. és V.” nem létezik, akkor azok a nagy mértékben előfordult visszaélések abban a mely homályban maradtak volna az idők végéig, a melybe a protekzio, nepotizmus, kortes érdek sibeft. taszították. Azt mondja a t. lapárs, hogy a „Z. és V.” emez önértéses kijelentéseiről „eszebe jut az egyszerű kakas, a k azt látta, hogy a nap azért jött föl, mert ő kukorikál s nem azért kukorikál ő, mert a nap fölött.” Erre a meglehetősen erőteljes „vicze”-re csak az a meggyőzéses van, hogy az egyszerű kakas országosan fölött a nap bizonynal, akár kukorikál ő, akár nem. Ellenben a mi Bácsországnakban majdnem egy évűző óta kukorikulunk hiába, a megtörlás napja csak nem tudott a korrupció vastag érszákaján keresztül törni, de mi addig kukorikulunk, a míg a kormány villama ezikkázott végig az éghajlomon s a pillanatnyi fény megvilágította azt a fertőt, melyben már-már elmerültünk, most aztán a kormány parancsszavára megindult a tisztítás nagy munkája, megyénk főispánja vizsgálat személyesen és „mindent megtesz a korrupció földértésére” mivel kimondta Szapáry: „a belügyminiszterium csak addig fogja partolni, míg kötelességének teljes szigorral és lelkesemtséggel felel meg.” Ha tehát mi kukorikulunk, az bizony csak azért történik, hogy följönn föl végre a tiszta, a becsületes közigazgatás régáhitott napja!

SZÍNHÁZ.

Szerdán Offenbach operettje „Orpheus a pokolban” került előadásra. A filmbelémző, könyved zene anyyi hallás után is bir még ránk varázserővel, nem úgy a szöveg, mely az antik mythologia profanizálása, meglehetősen elnyűtt dolog már s csak a részletekben való újabb lelemények adhatják meg ingerét. Mindazáltal az előadás eléggé élvezhető volt; hisz egyszerű nejtárszani nem is volt ép nélkül dolog. Különösen ki kell emelnünk Prager Zsuzsitt, aki Cupidót rendkívül szeretetreméltóan adta, megmutatva, mint lehet ki szerepet is kialakítani ügyes játék ált. Epen nem mondhatjuk ezt Markovicsról, (Baachus), ki halas alerepét vajmi kevésbé tudta kialakítani. főként midőn felszört daltamára gyujtott. Felhangzottak ugyan valamelyes taps is, de nagyon deus ex machinaszerűen, hogy mi is klasszikus szólnék Szőlősy elemében volt, jó kedvel, routinnal játszott. Csátr is jól megállta helyét, mint kedélyes Jupiter. Végül — ha nem veszik rossz néven — megjegyezzük, hogy Eurydice-t Euridicének mondják, az alodági folyót meg Kozeituzának.

Csütörtökön **Hó azok a nők** vigi, 5 felv. irta Rosen Gyula, meglehetősen halás, és eléggé tett ház előtt. Maga a vigjáték régóta ismert, mindennapi jelenetből vékony drámai szálakon van összefűzögetve, de eléggé szellemesen és érdekesen jelenetve. A leghalásabb szerep kétségtelenül Pfeffermann közszolgá. Mindentűt jelen van, mindenütt kész és tud is segíteni. Vállalkozik még a tanácsosság-adásra is. Borély jatsza. Legtöbbször egészen találón. Diszkrét nyugodt és gondos alakítást nyujtott s ha ezt mondjuk róla, vez eléggé. Csaknem teljesen az a dieseret illeti Balázsát Dorn és Breznainét Adél szerepében. Különösen mind az utóbbi sehol sem esett ki közvetlenségéből, a mit Balászinál különösen a tanácsossal való jelenetben érezünk kellett. Aitner Ilka anyja gondos, derült és őszinte alak volt. Hedviget Vida Etelka eléggé melegen iparkodott ábrázolni, Margitot Prager Zsuzsi érdekesen alakította. Grossert László itt-ott elfeledten, Kornéliust pedig Réthy elég zögletesen mutatta be. Szinay Hliberge erősen passzív, Kiss Ilona Brant Ellája meglehetősen nagy alak volt. Az öszjáték, a mit a multkor oly annyira hangszuloyunk, most — örömmel valljuk meg — határozottan javult, s jórészt ennek a gyorsan és gondallal perdülő öszjátékának köszönhető az az élénk részvét, a melylyel a közönség jórésze a darabot végig nézte. A közönség jórésze mondott, mert egy-egy palyóban még nagyon is hangosan folyik a szellemes ussonai diskuszus. Igazán a nagyközönség nevében (a mely épp úgy meghízette a házát mint ő, sőt még jobban, mert a palyók aranylag (olcsóbbak) ezennel bocsánatot kérünk azon neveltelenségért, hogy biz azokat a fizetett komédiásokat hallgatjuk meg inkább, sem mint őket. Holtott kétségtelen dolog, hogy illetékesben cselekednénk, ha a szellemes társalgás szavait iparkodnók megörökíteni.

Erenek a tudatában ismételve bocsánatot kérünk eddigi illetlen mulasztásainkért. S ezzel igérjük, hogy legközelebbi számunktól kezdve, — ha még oly hangos szellemeskedésben lesz alkalmunk gyönyörködnetni, — a társalgás tárgyát betű szerint, a melyre ma hallható, a hely megjelölésével a nagy közönség gyönyörűségese mulattatására közölni fogjuk.

A budapesti opera valsága.

A ki figyelemmel kísértó az opera kormányzatát és vezetését, annak nem kerülhetle el figyelmét az a fejnélküli, visszás, sőt határozottan nemzetellenes irányzat, mely több b mint két éve nyomásztólödereket nebezedett hozának első műintézetére. Podmaniezky báró intendatóriája alatt a viszonyok még tarthatók voltak, de Kegyelme szerája és most legutóbb Beniczky és Mahler konsortiuma alatt az opera nemcsak erkölcsi tekintélyéből, hanem művészi nyájából is sokat vesztett. Mahler, kit szerencsétlenségére most másfél évi „fogtak” valahonnan, bár zenét tehetséges, de néméles érzelmeivel, erőszakos, gögös magaviseletével, önkéntes intézkedéseivel, mely infékedések abból állottak, hogy derűre-borra nyúgdíjazta a még eleterős magyar művészeket, hogy helyette német, eseh, olasz s tudja Isten miféle nációkat telepítsék az a szerencsétlen kezű ember ásta meg nemzeti műintézetünk sírját. Szegődkezett neki, vagy elnézte ez önkényes habbúragságát a gyongo intendáns, az anyámasszony Beniczky, legújabb arra mutat minden egyes eset, amidőn az igazgató által végrehajtott önhatalmú börtörítésgokat Beniczky talon megörökítette és helybenhagyta.

A véletlen volt-e avagy bizonyos körök csakugyan — akik hogy Beniczky mellett az opera tekintélye hova tovább az a... eserde művojárja sulyed alá, elég az hozzá: Beniczky Ferenczet... neveztek, vagy ha úgy tetszik előléptették Pestmege főispánjává. Az opera tehát megszabadult nyugtató, lerázta magáról a nehéz terhet és valahára szabadon lelegzik. De korai volt örömtök. Az opera ügye, a helyett, hogy kedvezőbb stadiumba jutott volna, esőbörből vederbe esett, mert Beniczkyt kinevezték a nemzeti színház és az opera kormánybiztosává.

Tehát Mahler marad. Pedig az esetre, ha Beniczky végleg bucsut vett volna a kapuféltától, Mahlernak, ki immár e helyen nem maradtat egy percig se, mennie kellett. Minden józan gondolkodásu ember, kinek egy csupp érkeze van az opera adminisztráció és művészi ügyeinek vezetése iránt, átlathatta, hogy a német szellemien dirigáló igazgató csak hátrányára volt és van operánkra nézve. Nem valóhatl senki sovínnyással minket, hogy eloldozunk akarnók az olyan tehetséget is, ha mindjárt német legyen is. De Mahler jó zenész, kofaföld más semmi. Ő a mi viszonyainkat nem ismeri, a magyar szellem iránt abszolúte semmi érkeze nines, miként lehetett a kormány ezeltöt két évvel oly elvakult, hogy e fontos és kényes állásra egy létéközonal, külföldi embert ültetett hallatlan fizetésű: évi 10 ezer forint. A legnagyobb bállopés ez volt. De a megtörtént dologon változtatni már nem lehet. A szerződést Beniczky az akkori belügyminiszterrel Telegy Géza gróff l jóváhagyatta, s így Mahler az elemetesiöt processzusúját 10 évig kötött szerződés alapján eszi kenyérünket és húzza a magas fizetés, a mi keserves filreketnek.

Hiába szépítgetik a dolgot; egynemely fővárosi lap — nyilván megvásárolt cikkében — „hecedés”-nek nevezi azt a „hájszár” melyet az igazgató intendáns ellen folytatnak, hiába tüntetik fel a dolgot úgy, mint akinek rendben van a szeméja, bizony-bizony ott valami rothad Dániában és ma már tényleg úgy áll a dolog, hogy az opera válság küszöbén áll.

(Vége kov.)

Törvényeszeki csarnok.

Tyosztis Lázár bűnpöre.

XV.

Areszeszkóék üzlete.

1886-évi július hóban Areszeszkó üzlete megviráztott. A jeles százkát mindenfelét össe-vissza lopkodtak és különösen Karlocazán szerettek megfordulni. Egy ízben Jovanovits Pál zárt lakásába pusztak és ott a mit találtak, öszszeszedték. A többek közt egy puskát, egy szúrt, egy pár eszimat, egy mellényt és egy kalapot eszentek el. A lopott tárgyak közül a puskát nem akarták elkötvetyelni és mikor aztán egyeből lopási ügyekben házkutatást tartottak náluk, akkor ez a puszka föszóltat, hogy: — En a Jovanovits Pál-é vagyok. Mondanunk sem kell, hogy a jeles firmák által-ömegűt minden tagadnak és a védő dr. Pataj Sándor ily értelemben terjeszti is elő védelmét.

XVI.

A negyedmillios lopás egyik hőse Zomborban.

A bácskai rablóbanda, habár több apró csapatból állott egymással mégis öszszekötötésében volt. A negyedmillios Geiger-féle lopás tettesei sok tekintetben Tyosztis Lázár vezérsege alá tartoztak. A furlangos Vueseties Imre, a ki anyni dologot adott a szegedi kir. törvényszéknek, a ki a temesvári kir. törvényszék börtönéből meg tudott szökni, Tyosztis bandájába szegődött, s Bulgovits Antal komjárván tráfikált a lópasszusok meghamisítására körül. A vakmerő bűnbanda a megyei felelős ökröket is le tudta kötelezni maga iránt s a legtöbb közönségben így péld. Doroszlón is abban állapodtak meg ezek a felelős ökrök, hogy a Tyosztis embereit nem jelentik föl. Így konstataitá azt a zombori kir. törvényszék, hogy 1886 év nyarán Cseplő János doroszlói felelős ökr saját házában menedéket nyujtott Vueseties Imre s Bulgovits Antalnak, a kiket 24 órára át tráfikált. E miatt mint bűnpártólással vádolt bűnös állott a törvényszék előtt Cseplő, de ha csak ez a tud meheznek valláira, meg csak megmenekülhetne veszályban, de egyeb vádak is ellene szólnak, mint azt következő fejezetben előadjuk.

XVII.

Olyan passzus, a melylyel a világból ki lehet menni.

Vueseties Imre és Bulgovits Antal lökereskedőknek mondták magukat, a mikor 1886. évi nyarán Doroszlóra mentek két ló és egy esikóval. Csaptak is mindjárt vásárt, eladván az egyik lovat Cseplő Jánosnak, a esikót meg az öszszes doroszlói felelős ökröknek. Ami aztán a passzus illeti, Vueseties Imre mellére maglós ügy fogadkozott, hogy: olyan passzus fog adni, a melylyel azt a lovat ki lehet akár a világból is vezetni. Tény, hogy adott is olyan passzus, a melyet még a legbeavatottabb ember se találta volna hamisnak; mert azon minden — még a községi peséut is Ö-Morovieza község előjárósága kísűtötte, hogy olyan nevű ember nines ott s így nem adott el lovat ugyanecek ott.

XVIII.

Hová lehetett azzal a passzussal jutni?

Nemesak Cseplő János vett ezen alkalmmal lovat, hanem Borsits János felelős ökr is kiakudott egyet 40 forint. Két három hétre rá megkapta ő is azt a ritka passzus, melyről előbb megmondta Vueseties, hogy vele akár a világból is ki lehet menni; mivel, hogy az eladó abban is Juhász János volt, a ki csakugyan más világon kellene megkeresni, miután e világból ő nines meg. De Borsits még mielőtt megkapta volna a passzus, átalta a lovat Szabó Imre társának a ki et is vette az. S a ritka erejű passzussal hová lehetett jutni? Két világból, — ha a szűk börtönbe a hol Vueseties már évek óta őt a törvény a föld, hogy imé, mennyire igazat talált a mondandó, mikor kijelentette, hogy azzal a lópasszussal ki lehet menni a világból.

Mikor a szlávnyak megered a nyelve.

Tyosits bandájának egyik tagja Csurovia Péter fogságában a vizsgáló bíró előtt egyszer csak kérdésként melkét önkényen elkezdte magára vallani, hogy ő bizony a többi között 1886 év nyarán és osányi legelőről egy veres és egy fekete paripát fogott el. A verest Zeivánovits Bada felső-kovili lakosnak adta el rongyos 25 frtért, a feketeét elcserezté Daidának, Daida azonban nem szólhatott a cserébéről, mert idő körében elhalt. Ő ellenében az eljárás be is kell szüntetni.

XX.

A dorozslói póstarablás.

1886. évi szeptember hó 4-én hajnali 3 órakor borzasztó rablói kocsiság történt a Dorozslói és Rác-Milities közti országoton. Ugyanis a Szónta és Hodságh között közlekedő kocsiposta kénytelen ezen időtájt a jelzett országoton elhaladni.

A rablói kocsiság története a következők: A postakocsik alig indult el Dorozslóról és ért a Rác-Militiesi szőlők közé, — már is szemközti jött vele egy öt emberrel megtelelt kocsi. Már távolról megtekintődött a lövöldözők. A postakocsin Sztriesevits Milán kocsis és Berbaklits Péter őr volt. A reájuk irányzott lövése Berbaklits nem maradt adós, hanem szolgálati fegyveréből visszalőtt a támadókra.

Ezek akkor legrágták a kocsiról, megállították a postakocsit a leszállították róla Sztriesevitsot s az őrt. Most aztán kemény szavakkal rájuk riváltak, hogy dobják el a fegyvereiket.

Berbaklits futásnak eredt, lőttek is utána, de gyors labai megmutatták erejét. Reggel 10 órakor Schusten József, Wiencheisel Péter és Denker József a dorozslói határban találták föl kukoricza között a föltört postakocsit, melyből egy 1000 frtos s egy 16 frt 86 kros pénzes levél és 9 drb szállomány hiányzott. Az összes kár 1116 frt 59 frt tesz ki. Ez időtájt Tyosits még elfogva nem volt a így alapos a gyanú, hogy e bűncselekményt is ő követte el. Egyetlen egy bizonyíték van, Sztaojevics Deszánka, a ki Aperlits Milán kedvese, kinek az egész részletességgel elbeszélte ezt a rablói kocsiságot.

Mint hogy azonban ez a Deszánka nem jelent meg, sőt eltűnt a föld színéről, ennélfogva a részben a végtérgegyesítést el kellett halasztani.

(Folyt. köv.)

Farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 7.65 per Meter — glatt und gemuffelt (ca 2500 beidh. Jarben und Zeifnis) — verj. robes und stüdenjeie porto- und zollfrei das Fabrik-Depot G. Henneberg (St. u. St. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

NYILTÉR*.)

Vesedara és hólyagkö... MATTONI-FELE GISSHÜBLER... NYANYU-KOT

Isten

legnagyobb ajándéka az egészség.

A köhögés, rekedtség és elnyálkásodás szomorú következményeitől csak egy szer óv meg bennünket teljes biztossággal:

Egger díjjutalmazott mellpastillái!

Szamtalan hálaírat tanuskodik erről és senki el nem mulasztja a idejekorán ezek használatát.

Kaphatók, 25, 50 és 1 frtos eredeti dobozokban a monarchia valamennyi gyógyszerüzletében, valamint az Egger A. Bécs-Nussdorf gyógyszer különlegességi gyárában.

Továbbá Zomborban: Saly Antal és Hagelmann Gyula, Szabadkán: Jóó Karoly, Milassin Illés, Gálffy György és Dösey Dezső. Baján: Geiger Károly, Nagy Sándor, Pollermann Bert. és Steininger Lajos. Kulan: Maly Janos. Ujvidéken: Grossinger C. B. Dimitrievis G. H. és Plavesics H. gyógyszerész uraknál.

* E rovat alatt közöltékert nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

MÁRIACZELLI gyomorcseppek... MARIACZELLI Gyógyszerárakban kapható.

Hirdetmény. Ő Császár és Apostoli Királyi Felségének 1890. április 12-én kelt legfelső elhatározása folyán ezenel megindították a XV. magyar kir. államsorsjáték, melynek tiszta jövedelme a „Fehér kereszt” egyesület, a budapesti szüneti gyermektelep egyesület, a „Mária-Dorothy” egyesület, a nagylányai jótékony nőegylet, a székesfehérvári iparműzeum, az országos községi és körjegyzők arháza, borsodmezei nőegylet mikolczi arháza, a vagyonaltalan hivatalnokok özevegyei és árvái részre alakítando alap, a magyar hírlapírók nyugdíjintézete és végre a zágrábi országos siket-néma intézet javára fog fordítani.

Elveszett és elgyengült férfiero valamint minden utóbaja a hügy-csöfolyásnak, (Onanie) titkos lőku-korl bűnök, idegrakodást egyedül csak a híres Dr. Müller főorvos gyógyít a legrövidebb idő alatt. — Ara használati utasításal 3-10 póstan 25 krral több. Kapható Szt. György gyógyszer-tár Bécs V. ker. Wimmergasse Nr. 33, a hová a megrendelések intézendők.

Brünni szövet maradványok. 2,10 mtr. egy teljes téll kabátéhoz ára frt 5,50. Szövetmaradványok 2,10 mtr. egy teljes téll kabátéhoz, Madarin minden színben raktár, legfinomabb minőségben ára frt 9.— Szövetmaradványok 3,10 mtr. egy teljes téll blúzéhoz frt 5.— Loden 2,10 mtr. vadászöltönyöknek frt 5.— Szövetmaradványok egy teljes nadrághoz, esőse vagy kocska 1 maradvány frt 3,50 Selyem kamagaru csak új esőse 1 teljes nadrág frt 6.— Uniform szövet (szűtelőknek, veteránoknak, pénzügyosokéknak a legolcsóbb áron. Cím: TICHŌ BERNÁT BRÜNN, Krautmarkt 18. 6-30. Küldemény csak utánvétellel. Minta ingyen és bérmentre.

Üzletmegnyitás. Alulírott tisztelettel értesitem Zombor szab. kir. város és annak környék-beli közönségét, miszerint 29 év óta Kulán fenállott arany-, ezüst- és óra-kereskedésemet Zomborba, párizsi- és Gromon-utza sarkán (ezelőtt Kaufmann-féle ház) helyeztem át, hol állandóan fent nevezett ezikkekből dús választéku raktárt tartok. Jótállás mellett lelküismeretesen, olcsó árak mellett eszközöltetnek. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Teljes tisztelettel Kahn H. órás és aranyműves.

Minden köhögés és mint minden catarrus megbetegedése a légesónak, a gégeinek, a tüdőnek, azután leheletnehézségek, szájk mell, asthina, nyálkásodás, köhögés, viszketegség a torokban. A leggyorsabban és a legkínzóbb eredménnyel használtatik már évek óta. Szt. György thea 1 csomag 50 kr. és Szt. György catarrus pifula 1 skatulya 50 kr. használati utasítással együtt. Eredmény már pár nap alatt látható. Kevesebb mint a csomag, vagy 2 skatulya nem küldetik. Póstan 20 krral több a csomagolásért. Megrendelések: Szt. György gyógyszer-tár Bécs V Wimmergasse 33.

NEUSTEIN-FELE SZUKROZI Szt. ERZSEBET vertisztító LABDACSONK. Ezen labdacsonk minden tekintetben hasonló praeparatumok elé helyezendők, mert mindennemű káros alkatrészeketől mentek; a legnagyobb eredménnyel használják hasbetegségeknek, mert vertisztító hatásnak nincs gyógyszer, mely könnyebben s a mellett teljesen ártalmatlan! hasrekedést a legtöbb betegség ezen bizonyos forrást eltávolítja. Csukorzottságuk miatt még kis gyermekek is szívesen veszik be. E labdacsonk Pitha tanár, udvari tanácsos igen bizelgo bizonyítványt allított ki. Egy doboz ára 15 labdacscsal, 15 kr. egy tekeres, ára 8 doboz, 120 labdacscsal, 1 frt. Figyelmeztetés! Oly doboz, melyen e ezégnév: Apotheke zum „heiligen Leopold” nem áll, s mely hatulján védjegyünket nem viseli, az utanzat melynek megvételétől a közönség figyelmeztetik. Jól megfigyelendő a doboz, ne hogy roz, hatástalan vagy ép pen kartékony praeparatumot kaphjon az ember. Kizárólag Neustein-Fele Gyógyszer-tár. E r z s e b e t l a b d a c s o n k k é r e n d ű k; ezek használati utasítással s a fenti aláírással vannak ellátva. 18-24 Főraktár: BÉCS, NEUSTEIN FR. gyógyszer-tára „a szt. Lipóthoz” a Planken és Spiegelegasse sarkán. — Kapható: Zomborban Saly Antalnál.

MINDENNYI KAPHATÓ 17 KIÚJTATÓ ÉRLEM LEGFINOMABB MINŐSÉG CHOCOLAT SUCHARD (REUCHATEL GENÉVIZ) CACAO OLCSON ÁRAK. világiállításon aranyérmert nyert, 1884-ik évtől.